



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS  
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME  
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA ZA PRAVA

## PRVI ODJEL

### ODLUKA

Zahtjev br. 77664/14  
Neda REIĆ  
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 12. rujna 2017. godine u Vijeću u sastavu:

Kristina Pardalos, *predsjednica*,  
Ksenija Turković,  
Pauliine Koskelo, *suci*,

i Renata Degener, *zamjenica tajnika Odjela*.

uzimajući u obzir prethodno navedeni zahtjev podnesen 4. prosinca 2014. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena Vlada i odgovore na očitovanje koje je podnijela podnositeljica zahtjeva, nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

## ČINJENICE

1. Podnositeljica zahtjeva, gđa Neda Reić, hrvatska je državljanica koja je rođena 1956. godine i živi u Splitu. Pred Sudom ju je zastupala gđa M. Brčić, odvjetnica iz Splita.

2. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

### A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi:

*1. Prvi upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na invalidsku mirovinu*

4. Dana 5. studenoga 2007. godine liječnik opće prakse podnositeljice zahtjeva uputio ju je na medicinsko vještačenje kako bi se utvrdila njezina razina invaliditeta u svrhu dodjele invalidske mirovine.

5. Dana 19. prosinca 2007. godine podnositeljicu zahtjeva pregledao je stručnjak Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe Split (dalje u tekstu: „Područna služba Split”) i utvrdio da ima „profesionalnu nesposobnost za rad”. To je 9. siječnja 2008. godine potvrdilo Stručno povjerenstvo za reviziju nalaza i mišljenja o invalidnosti na temelju medicinskog kartona podnositeljice zahtjeva.

6. Područna služba Split je 17. ožujka 2008. godine, pozivajući se na nalaze i mišljenja vještaka, dodijelila invalidsku mirovinu podnositeljici zahtjeva, počevši od 19. prosinca 2007. godine. Podnositeljica zahtjeva osporila je tu odluku pred Središnjom službom Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: „Središnja služba”), navodeći da je njezino stanje predstavljalo „opću nesposobnost za rad”. Na zahtjev Središnje službe, jedan od njezinih stručnjaka je 21. kolovoza 2008. godine pregledao zdravstveni karton podnositeljice zahtjeva i potvrdio prvotni nalaz stručnjaka umjesto opće nesposobnosti za rad.

7. Središnja služba je 25. kolovoza 2008. godine, pozivajući se na nalaze i mišljenja vještaka, odbila žalbu podnositeljice zahtjeva i potvrdila odluku Područne službe Split. Podnositeljica zahtjeva nije iskoristila nikakva daljnja pravna sredstva protiv te odluke.

*2. Upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na doplatak za pomoć i njegu*

8. Podnositeljica zahtjeva je 27. kolovoza 2008. godine zatražila doplatu za pomoć i njegu od Centra za socijalnu skrb Split (dalje u tekstu: „Centar”).

9. Na zahtjev Centra, 26. siječnja 2009. godine, interno stručno povjerenstvo pregledalo je podnositeljicu zahtjeva, te zaključilo da je „potpuno nesposobna za rad” prema kriterijima utvrđenim u članku 43. Pravilnika o sastavu i načinu rada tijela vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i drugih prava po posebnim propisima (dalje u tekstu: „Pravilnik”).

10. Dana 11. ožujka 2009. godine, pozivajući se na izvješće stručnog povjerenstva, Centar je odobrio podnositeljici zahtjeva doplatu za pomoć i njegu, počevši od 27. kolovoza 2008. godine. Podnositeljica zahtjeva nije osporila tu odluku.

*3. Drugi upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na obiteljsku mirovinu*

11. Dana 6. svibnja 2009. godine, na zahtjev podnositeljice zahtjeva, njezin liječnik opće prakse uputio ju je na drugo medicinsko vještačenje kako se bi utvrdilo ima li „opću nesposobnost za rad” u svrhu dobivanja obiteljske mirovine iza smrti njezine majke.

12. Dana 20. listopada 2009. godine stručnjak Područne službe Split ispitao je podnositeljicu zahtjeva i zaključio da ima opću nesposobnost za rad, računajući od tog datuma. Povjerenstvo za reviziju nalaza i mišljenja o invalidnosti je 28. listopada 2009. godine prihvatilo nalaz i mišljenje vještaka.

13. Središnja služba Split je 10. studenoga 2009. godine, pozivajući se na nalaze i mišljenja vještaka, dodijelila veću invalidsku mirovinu podnositeljici zahtjeva od one dodijeljene odlukom od 17. ožujka 2008. godine, počevši od 20. listopada 2009. godine. Podnositeljica zahtjeva nije poduzela nikakve daljnje radnje u vezi te odluke.

*4. Upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na obiteljsku mirovinu*

14. Dana 12. svibnja 2009. godine podnositeljica zahtjeva zatražila je obiteljsku mirovinu od Zavoda nakon smrti svoje majke. Pozvala se na članak 64. stavak 3. Zakona o mirovinskom osiguranju (vidjeti odlomak 21. u nastavku).

15. Dana 26. veljače 2010. godine Područna služba Split odbila je zahtjev podnositeljice. Utvrđeno je da je majka podnositeljice zahtjeva preminula 1. ožujka 2009. godine i da joj je 10. studenoga 2009. godine dodijeljena invalidska mirovina, retroaktivno od 20. listopada 2009. godine, zbog opće nesposobnosti za rad. Stoga podnositeljica zahtjeva nije imala pravo na obiteljsku mirovinu.

16. Podnositeljica zahtjeva osporila je tu odluku pred Središnjom službom. Tvrdila je da je njezino stanje u svrhu ostvarivanja obiteljske mirovine bilo utvrđeno prije smrti njezine majke u postupku za dodjelu doplatka za pomoć i njegu. Posebice, odlukom Centra od 11. ožujka 2009. godine utvrđeno je da se njezina potpuna nesposobnost za rad povećala počevši od 27. kolovoza 2008. godine.

17. Središnja služba je 31. kolovoza 2010. godine odbila žalbu podnositeljice zahtjeva i potvrdila odluku Područne službe Split.

18. Podnositeljica zahtjeva ponovila je svoje tvrdnje u upravnoj tužbi i te je tvrdila da je obiteljska mirovina bila povoljnija od invalidske mirovine koja joj je dodijeljena.

19. Visoki upravni sud Republike Hrvatske je 25. travnja 2013. godine odbio upravnu tužbu podnositeljice zahtjeva. Utvrdio je da je njezina opća nesposobnost za rad u smislu Zakona o mirovinskom osiguranju nastupila

oko 20. listopada 2009. godine, odnosno iza smrti njezine majke. Utvrdio je da je bilo nevažno što joj je dodijeljen doplatka za pomoć i njegu prije smrti njezine majke.

20. Ustavni sud Republike Hrvatske je 28. svibnja 2014. godine odbacio ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva. Odluka joj je uručena 5. lipnja 2014. godine.

## **B. Mjerodavno domaće pravo**

21. Mjerodavne odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine” br. 102/98, s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je bio na snazi između 1. siječnja 1999. godine i 31. prosinca 2013. godine glase kako slijedi:

### **Članak 34.**

„(1) Invalidnost postoji kada je kod osiguranika, zbog promjena u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, radna sposobnost trajno smanjena za više od polovice prema tjelesno i psihički zdravome osiguraniku iste ili slične naobrazbe i sposobnosti (profesionalna nesposobnost za rad). ...

(2) Invalidnost postoji i kada kod osiguranika zbog promjena u zdravstvenom stanju, koje se ne mogu otkloniti liječenjem, nastane trajni gubitak sposobnosti za rad (opća nesposobnost za rad).”

### **Članak 64.**

„(3) Dijete kod kojega nastupi opća nesposobnost za rad nakon dobi do koje se djeci osigurava pravo na obiteljsku mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a prije smrti osiguranika ili korisnika prava, ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.”

22. Mjerodavna odredba Pravilnika o sastavu i načinu rada tijela vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i drugih prava po posebnim propisima („Narodne novine” br. 64/2002, s naknadnim izmjenama i dopunama) koji je bio na snazi od 12. lipnja 2002. godine do 8. srpnja 2014. godine glasi kako slijedi:

### **Članak 43.**

„Potpuna nesposobnost za rad postoji kada, zbog vrste i stupnja težine tjelesnog ili mentalnog oštećenja ili vrste i težine psihičke bolesti, osoba nije sposobna za rad kojim bi mogla osigurati sredstva za osnovne životne potrebe.”

## **PRIGOVORI**

23. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije da su odluke domaćih tijela kojima se odbija njezin zahtjev za

obiteljsku mirovinu bile proizvoljne i neobrazložene s obzirom na središnje pitanje predmeta. Također je prigovorila, temeljem članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, da su osporene odluke povrijedile njezino pravo na mirno uživanje njezina vlasništva.

## PRAVO

24. Podnositeljica zahtjeva pozvala se na članak 6. stavak 1. Konvencije i članak 1. njezina Protokola br. 1. Navedene odredbe u mjerodavnom dijelu glase kako slijedi:

### Članak 6.

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud pravično ... ispita njegov slučaj.”

### Članak 1. Protokola br. 1.

„1. Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije biti lišen svog vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.”

## A. Tvrđnje stranaka

25. Vlada je tvrdila da odluke domaćih tijela kojima se odbija zahtjev podnositeljice za obiteljsku mirovinu nisu bile niti proizvoljne ni očito nerazumne. Štoviše, navela je dovoljno razloga u odnosu na središnje pitanje predmeta. Vlada je izjavila da su tijekom godina domaća tijela provela nekoliko postupaka na inicijativu podnositeljice zahtjeva kako bi ocijenila njezino zdravstveno stanje i njezina prava na socijalnu zaštitu povezana s tim. U tim je postupcima podnositeljica zahtjeva podvrgnuta raznim stručnim pregledima koji su rezultirali utvrđivanjem njezine profesionalne nesposobnosti za rad 19. prosinca 2007. godine, potpune nesposobnosti za rad 27. kolovoza 2008. godine i opće nesposobnosti za rad 20. listopada 2009. godine (vidjeti odlomke 5., 9., 10. i 12. gore). Prema navodima Vlade, potpuna nesposobnost za rad i opća nesposobnost za rad bili su dva različita pravna pojma (vidjeti odlomke 21. i 22. gore).

26. Vlada je nadalje primijetila da je u drugom postupku koji se odnosi na invalidsku mirovinu podnositeljice zahtjeva utvrđeno kako je njezina opća nesposobnost za rad nastupila 20. listopada 2009. godine. Međutim, podnositeljica zahtjeva nikada nije podnijela žalbu protiv prvostupanjske odluke i stoga nikada nije pokušala dokazati da je njezina opća nesposobnost za rad nastupila ranije (vidjeti odlomke 12. i 13. gore). Sukladno tome, domaća tijela nisu imala drugog izbora nego odbiti tužbu u postupku koji je predmet prigovora, u kojem je datum njezine opće

nesposobnosti za rad bio presudan za dodjelu obiteljske mirovine. Štoviše, domaća su tijela u svojim odlukama jasno navela da podnositeljica zahtjeva nije imala pravo na obiteljsku mirovinu jer je njezina opća nesposobnost za rad nastupila iza smrti njezine majke (vidjeti odlomke 15. i 19. gore).

27. Podnositeljica zahtjeva odgovorila je kako je ispunjavala sve kriterije za dodjelu obiteljske mirovine iza smrti njezine majke. Tvrdila je da činjenica da je njezina opća nesposobnost za rad utvrđena tek 20. listopada 2009. godine nije značila da njezino stanje nije bilo takvo i prije. Posebice, 27. kolovoza 2008. godine utvrđeno je da ima potpunu nesposobnost za rad (vidjeti odlomke 9. i 10. gore). Prema navodima podnositeljice zahtjeva, nije bilo razlike između potpune nesposobnosti za rad i opće nesposobnosti za rad, jer je zbog njezina narušenog zdravlja u svakom slučaju bila nesposobna za rad i stoga se nije mogla brinuti sama za sebe. Podnositeljica zahtjeva stoga je tvrdila da su odluke domaćih tijela kojima se odbija njezin zahtjev za obiteljsku mirovinu bile proizvoljne, neobrazložene i da su povrijedile njezino pravo na mirno uživanje njezina vlasništva.

## B. Ocjena Suda

### 1. Glede članka 6. stavka 1. Konvencije

28. Sud ponavlja da je prvenstveno je na domaćim tijelima, a posebice na sudovima, da tumače domaće zakonodavstvo. Uloga Suda ograničena je na utvrđivanje jesu li učinci takvog tumačenja u skladu s Konvencijom (vidjeti, na primjer, predmete *Tejedor García protiv Španjolske*, 16. prosinca 1997., odlomak 31., *Izvešća o presudama i odlukama 1997-VIII*, i *Pérez de Rada Cavanilles protiv Španjolske*, 28. listopada 1998., odlomak 43., *Izvešća 1998-VIII*). Obično pitanja kao što je težina koju domaći sudovi pridaju određenim dokazima ili utvrđenjima ili ocjenama pitanja što im se iznose radi razmatranja nisu predviđena za preispitivanje od strane Suda. Sud ne treba djelovati u svojstvu četvrte instance, te stoga neće dovoditi u pitanje presudu domaćih sudova na temelju članka 6. stavka 1., osim u slučaju da se njihovi zaključci mogu smatrati proizvoljnim ili očigledno nerazumnim (vidjeti predmet *Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunjske* [VV], br. 76943/11, odlomak 90., ESLJP 2016 (izvadci)).

29. Sud također ponavlja da iako članak 6. stavak 1. obvezuje sudove da obrazlažu svoje odluke, to se ne može smatrati obvezom da detaljno odgovore na svaku tvrdnju (vidjeti, na primjer, predmete *Van de Hurk protiv Nizozemske*, 19. travnja 1994., odlomak 61., Serija A br. 288, i *Sivova i Koleva protiv Bugarske*, br. 30383/03, odlomak 76., 15. studenoga 2011.). Mjera do koje se primjenjuje ova dužnost davanja obrazloženja može se razlikovati prema naravi odluke i mora se utvrditi u svjetlu

okolnosti predmeta (vidjeti predmet *Ruiz Torija protiv Španjolske*, 9. prosinca 1994., odlomak 29., Serija A br. 0303-A).

30. Vraćajući se na ovaj predmet, Sud primjećuje da je podnositeljica zahtjeva podnijela zahtjev Zavodu 12. svibnja 2009. godine za dobivanje obiteljske mirovine iza smrti njezine majke (vidjeti odlomak 14. gore). Sud nadalje primjećuje da je jedan od uvjeta koje je podnositeljica zahtjeva morala ispuniti temeljem Zakona o mirovinskom osiguranju kako bi dobila takvu beneficiju bio da je njezina opća nesposobnost za rad nastala prije smrti njezine majke (vidjeti odlomak 21. gore). Međutim, domaća tijela utvrdila su da to nije bio slučaj (vidjeti odlomke 15.-20. gore). Također su utvrdila kako činjenica da joj je dodijeljen doplatak za pomoć i njegu prije smrti njezine majke nije bila važna.

31. Suprotno tvrdnjama podnositeljice zahtjeva, Sud je mišljenja da nema ničeg proizvoljnog ili očigledno nerazumnog u zaključcima domaćih tijela. Sud posebice primjećuje da je majka podnositeljice zahtjeva preminula 1. ožujka 2009. godine (vidjeti odlomak 15. gore). Nadalje primjećuje da su stručnjaci uključeni u drugi upravni postupak koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na invalidsku mirovinu utvrdili da je njezina opća nesposobnost za rad nastupila 20. listopada 2009. godine (vidjeti odlomak 12. gore). To je potvrđeno odlukom Područne službe Split od 10. studenoga 2009. godine (vidjeti odlomak 13. gore). Sud primjećuje da podnositeljica zahtjeva nije uložila žalbu protiv te odluke. Stoga nikad nije pokušala tvrditi da je njezina opća nesposobnost za rad nastupila ranije.

32. Slijedom toga, Sud ne nalazi nikakve pogreške kod domaćih tijela prilikom utvrđivanja u postupku koji se odnosi na obiteljsku mirovinu, u skladu s odlukom Područne službe Split od 10. studenoga 2009. godine, da je opća nesposobnost za rad podnositeljice zahtjeva nastupila 20. listopada 2009. godine, iza smrti njezine majke, te da stoga nije imala pravo na takvu mirovinu (vidjeti odlomke 15.-20. gore).

33. Sud nadalje primjećuje da je u prvom upravnom postupku koji se odnosi na pravo podnositeljice zahtjeva na invalidsku mirovinu stručnjak Središnje službe pregledao zdravstveni karton podnositeljice zahtjeva 21. kolovoza 2008. godine i izvijestio da njezino stanje ne predstavlja „opću nesposobnost za rad” (vidjeti odlomak 6. gore). To je potvrđeno i odlukom Središnje službe od 25. kolovoza 2008. godine (vidjeti odlomak 7. gore). Sud primjećuje da podnositeljica zahtjeva nije uložila naknadnu žalbu protiv te odluke. Sud je stoga mišljenja da u postupku koji je predmet prigovora (vidjeti odlomke 14.-20. gore) podnositeljica zahtjeva nije mogla uspješno tvrditi da je zbog činjenice da je utvrđeno kako ima „potpunu nesposobnost za rad” od 27. kolovoza 2008. godine to značilo da je uvjet kojim ostvaruje pravo na obiteljsku mirovinu utvrđen prije smrti njezine majke.

34. S obzirom na gore navedena razmatranja, Sud ne nalazi pojavu proizvoljnosti u odlukama domaćih tijela kojima se odbija zahtjev podnositeljice za obiteljsku mirovinu. Domaća tijela navela su dovoljno



razloga za utvrđivanje da ne ispunjava zakonske uvjete za dodjeljivanje takve mirovine.

35. Stoga slijedi da su prigovori podnositeljice zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije očigledno neosnovani i da ih se mora odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom a. i stavkom 4. Konvencije.

## 2. Glede članka 1. Protokola br. 1.

36. Sud ponavlja da podnositelj zahtjeva može tvrditi da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. samo ukoliko se pobijane odluke odnose na njegovo ili njezino „vlasništvo” u smislu te odredbe. „Vlasništvo” može biti „postojeće vlasništvo” ili imovina, uključujući potraživanja, u odnosu na koja podnositelj zahtjeva može tvrditi da ima barem „legitimno očekivanje” ostvarenja djelotvornog uživanja prava vlasništva (vidjeti, na primjer predmet *Kopecký protiv Slovačke* [VV], br. 44912/98, odlomak 35., ESLJP 2004-IX).

37. Sud ponavlja kako članak 1. Protokola br. 1. ne stvara pravo na stjecanje vlasništva. Osim toga, ne ograničava slobodu države ugovornice u odlučivanju hoće li će ustanoviti bilo kakav oblik sustava socijalnog osiguranja ili ne, niti vrstu ili iznos koji će osiguravati u takvom sustavu. Međutim, ako država ugovornica ima na snazi zakonodavstvo koje predviđa pravo na isplatu neke naknade socijalne skrbi, bilo da je to pravo uvjetovano prethodnim plaćanjem doprinosa ili nije, mora se smatrati da takvo zakonodavstvo za osobe koje ispunjavaju njegove uvjete stvara vlasnički interes koji spada u doseg članka 1. Protokola br. 1. (vidjeti predmet *Stec i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.) [VV], br. 65731/01 i 65900/01, odlomak 54., ESLJP 2005-X).

38. S ciljem utvrđivanja jesu li interesi podnositeljice zahtjeva u ovome predmetu spadali u opseg članka 1. Protokola br. 1., Sud primjećuje da je prema Zakonu o mirovinskom osiguranju jedan od uvjeta koji je morala ispuniti kako bi dobila obiteljsku mirovinu bio da je njezina opća nesposobnost za rad nastala prije smrti njezine majke (vidjeti odlomak 21. gore). Sud primjećuje da su domaća tijela utvrdila da je takva situacija nastupila tek iza smrti njezine majke i stoga su odbila njezin zahtjev. Budući da se zaključci domaćih sudova ne čine proizvoljnim ili očigledno nerazumnim

(vidjeti odlomke 30.-35. gore), ne može se reći da je zahtjev podnositeljice za obiteljsku mirovinu predstavljao „vlasništvo” koja privlači zaštitu članka 1. Protokola br. 1.

39. Sukladno tome, ovaj je prigovor nespojiv, *ratione materiae*, s odredbama Konvencije u smislu članka 35. stavka 3. točke a. i mora ga se odbaciti temeljem članka 35. stavka 4.

Iz tih razloga Sud jednoglasno



*proglašava zahtjev nedopuštenim.*

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 5. listopada 2017. godine.

Renata Degener  
Zamjenica tajnika

Kristina Pardalos  
Predsjednica